

**TITO
SA
NAMA**

Dok su se proteklih dana smenjivali pljuskovi majskih kiša i prosijavanje sunca iza gromada razmaknutih oblaka, dok je tekla neprekidna reka ljudi prvo pored odra a zatim pored groba druga Tita i suze nezadrživo navirale na naše oči, dok su stizali odjeci tužnog rastanka sa svih strana sveta, u svima nama je ponovo i intenzivno živio Tito, njegove reči kojima nam se decenijama obraćao, njegovi duboko osmišljeni neimarski potezi koje je utkivao u naš život.

Revolucionarna aktivnost druga Tita traje punih 60 godina, od njegovih mladićskih godina pa do kraja života. Prošavši kroz vihore prvog svetskog rata kao mobilisani austrougarski vojnik, izronivši na talasima toga rata u prostore predrevolucionarne Rusije, doživivši u njoj trenutke aktivnog učešća u velikoj oktobarskoj revoluciji, on se u zemlju vraća 1920. godine, dakle u godinama početka života i trajanja versajske Jugoslavije, zasnovane na neravnopravnosti naroda koji žive u njoj, na gruboj eksploataciji radnih slojeva od strane sirove, tek nastajuće buržoazije. U zemlji je zatekao nemire radnika i seljaka, koji su, nadahnuti primerom oktobarske revolucije, tražili bolje uslove rada i života. Svuda gde je tih godina radio kao radnik aktivno učestvuje u borbi za radnička prava i pravednije uslove života. Od početka svog revolucionarnog puta je član KPJ. U tim godinama se u drugu Titu začinja misao o pravednijoj državnoj zajednici, zasnovanoj na ravnopravnosti svih njenih naroda, na socijalnoj jednakosti i odlučujućoj ulozi radničke klase. On će kasnije tu misao, utkanu i u programsku orijentaciju KPJ, neprekidno razvijati i uobličavati u konkretne korake i dela u tom pravcu, sve do naših dana.

Tito je sa nama, istorijski i tvorački, sa presudnim uticajem na sudbinu zemlje, više od 40 godina, od znamenite 1937. godine, kada dolazi na čelo Partije, pa do Samita nesvrstanih u Havani 1979. godine, gde učestvuje kao opšte-priznati lider ovog širokog svetskog pokreta, do novogodišnje poruke uoči početka 1980. godine, do proteklih majske dana kada smo ga, zajedno sa svetom, tužni, zahvalni i ponosni ispratili u večnost, sa zavetom da ćemo čuvati i dalje razvijati njegovo delo.

ПОРЕДА
ГОР ПОДА

Došavši na čelo KPJ, u sudbonosno vreme kada su se nad Evropom i svetom zgušnjavali oblaci rastuće fašističke opasnosti, a u redovima demokratskih snaga sveta vladali zbunjenost i nejedinstvo u pogledu priprema za odbranu, drug Tito je takoreći odmah ispoljio jasno pronicanje situacije i odlučnost u sprovođenju koraka za koje je znao da su nužni. Preuzima odlučne mere na rasčišćavanju frakcionaških borbi unutar KPJ, formira njeno privremeno rukovodstvo u zemlji, konsoliduje redove Partije i veoma brzo je osposobljava za sudbonosne dane rata i revolucije koji su nailazili. Godine 1940. održana je Peta zemaljska konferencija KPJ, na kojoj drug Tito i Partija, uprkos uzdržljivijim stavovima u međunarodnom radničkom pokretu, upozoravaju narode Jugoslavije na rastuću opasnost od fašizma, pripremaju komuniste i radničku klasu za antifašističku borbu, za nacionalnu nezavisnost i socijalna prava. Tu će drug Tito, na završetku Konferencije, izgovoriti one poletne i proročanske reči koje će mu kasniji burni ratni događaji potvrditi: Pred nama su sudbonosni dani. Napred u pobjedu. Iduću Konferenciju moramo održati u slobodnoj zemlji.

Ta Titova sposobnost da u zametku nastajuće situacije sagleda one razvojne snage koje vode ostvarenju revolucionarnih i humanih ciljeva, da se odlučno i smelo opredeli za korak koji će im otvoriti put da se iskažu i ojačaju, ispoljavaće se i u njegovoj dužnosti ratnog komandanta i u dužnostima državnika, političara i partijskog mislioca. Ona će učiniti da i u naizgled nemogućim uslovima sasvim realno, programirano i nezadrživo ostvaruje svoje zamisli i ciljeve KPJ, podarujući svojoj zemlji i svetu viziju i stvarnost sve novijih i dubljih sloboda i utirući neprekidno nove puteve mira i sporazumevanja među ljudima i narodima. Na moralnoj i oružanoj srušenosti stare Jugoslavije, posle aprilskog sloma 1941. godine, kada su beznađe, nedoumica, taktiziranje i iščekivanje zavladao velikim delom sveta, u tamnom i neizvesnom trenutku kada se čovečanstvo suočilo sa velikim i do zuba naoružanim i ubitačno organizovanim zlom fašizma, Tito i njegova Partija uzdižu glas poziva na otpor i ustanak protiv fašističkih okupatora. A kada je na širokom jugoslovenskom ratištu okupator počeo svim sredstvima, uz pomoć domaćih izdajnika svih boja, da raspiruje neslogu i međusobno obračunavanje, Tito je uz poziv na

borbu za oslobođenje od tuđina, visoko uzdigao zavetnu misao bratstva i jedinstva među svim narodima i narodnostima Jugoslavije, koja je postala ugaoni kamen nove državne i društvene zajednice koja se u krvi i borbi rađala i koja će kasnije postati primer za ugled u nemirnom svetu koji do dana današnjeg traži svoju ravnotežu, svoj oslonac i novu formulu opstanka bez ratova i razaranja, za život u miru, nezavisnosti, po želji i meri svakog naroda.

Tito je u toku četvorogodišnjeg narodnooslobodilačkog rata protiv višestruko jačeg neprijatelja koji je držao u pokorenosti gotovo čitavu Evropu vodio svoje divizije iz pobjede u pobjedu, ostvarujući sve širu slobodnu teritoriju i postajući ravnopravni partner antihitlerovske koalicije. Uprkos porukama i očekivanjima Staljina, koji je sugerisao takvo vođenje rata koje bi se svodilo na stvaranje samo manjih partizanskih jedinica i izvođenje izolovanih diverzantskih akcija i prepada na neprijatelja, bez postavljanja političkog i idejnog pitanja stvaranja nove državne zajednice jugoslovenskih naroda i narodnosti, Tito je, odmah po završetku prve neprijateljske ofanzive, pristupio stvaranju velikih vojničkih formacija, proleterskih divizija koje su već i svojim imenom govorile za kakvu slobodu i čiju vlast se bore. A na oslobođenoj teritoriji se formiraju narodnooslobodilački odbori, kao klice nove narodne vlasti, koji su svojim demokratskim, revolucionarnim i oslobodilačkim duhom negirali i rušili temelje stare i kompromitovane vlasti. Na kraju teškog rata protiv okupatora i domaćih izdajnika rodila se pobjednička Titova armija od 800.000 boraca i nova narodna vlast, ozakonjena u odlukama donetim na zasjedanju AVNOJ-a u Jajcu 1943. godine. To je sada bila svršena činjenica sa kojom su, voljno ili nevoljno, morale da računaju sile pobjednice u ratu. Tako su dalekovidošću druga Tita i natčovečanskim naporima boraca i naroda, osujećene sve spoljne kombinacije o privodi vlasti nove Jugoslavije, o sferama uticaja na njenim prostorima. Narodnooslobodilačkim ratom i revolucijom sprovedenom u specifičnim istorijskim i ratnim uslovima, kojim su rukovodili KPJ i drug Tito, utrt je put samostalnom razvitku nove, socijalističke Jugoslavije.

Već pri prvim koracima dalje izgradnje narodne vlasti, učvršćivanja tekovina narodnooslobodilačkog rata, na početku ostvarenja prvog petogodišnjeg plana kojim se postavljaju privredne osnove za izgradnju socijalizma u našoj zemlji, mlada, poletna i izvorna jugoslovenska socijalistička revolucija, koju su vodili i razvijali KPJ i drug Tito, dolazi pod udar Staljina i staljinističkih snaga u međunarodnom radničkom pokretu. Udar je došao u osetljivom trenutku, kad je započinjao hladni rat između dojučerašnjih zapadnih i istočnih saveznika protiv fašističkih zavojevača, pa smo i mi u izvesnoj meri bili konfrontirani i izolovani od zapadnih zemalja i privredno i trgovinski najvećim de-

ПОРТАА

lom orijentisani na socijalističke zemlje Evrope. Udar je utoliko teže padao što je dolazio od prijatelja i klasnih saveznika i što je hitno nametao novo i drukčije političko otvaranje i privredno-trgovinsko povezivanje, koje će obezbediti izgradnju socijalizma u našoj zemlji a neće dovoditi njenu nezavisnost u pitanje. Ali, ni u tom teškom trenutku za našu zemlju i Partiju, drug Tito se neće dvoumiti. Iako je već dotle bio poznati politički aktivista u međunarodnom radničkom pokretu, disciplinovani vojnik revolucije, u ime duboko shvaćenog interesa radničke klase, naroda i Partije u našoj zemlji, u ime dugoročnih interesa socijalizma u svetu i novih odnosa koji treba da vladaju među socijalističkim zemljama, drug Tito je 1948. godine pokušaju Staljinovog diktata rekao svoje poznato NE. Ostali smo svoji na svome. Odbranjena je izvornost naše revolucije i samostalni socijalistički razvoj. U svojoj reči kojom se obratio narodu uoči nove 1949. godine, drug Tito će o tom sukobu sa ljudskom gorčinom u glasu i tonu i odlučnošću vidovitog političara reći nešto što je u svesti savremenika ostalo kao nezaboravni eho: Nama je sada teško. Ali, kada je nama bilo lako? Na ovoj vetrometini tukle su nas mnogo puta kroz istoriju razne oluje i nepogode, ali uvek smo izdržali i istrajali. I sada se moramo odupreti i istrajati. U protivnom bi ostale veoma mračne perspektive za razvoj socijalizma u našoj zemlji i svetu.

Taj duboko ljudski ton, kristalno humana i životno istinita sadržina Titove reči neodoljivo je plenila i okupljala na jedinstvo komuniste, radne ljude i sve građane naše zemlje. Umeo je da nam ulije osećanje da smo, zajedno sa njim i Partijom, svi tvorci velikog i neprolaznog dela, da je njegova reč naša reč, njegov zamah i naš zamah istovremeno.

Razvijajući dalje demokratski duh naše revolucije, oličen još u prvim narodnooslobodilačkim odborima u vreme rata, drug Tito će 1950. godine pokrenuti početak ostvarenja u našoj zemlji Marksove misli o samoupravljanju, o predaji fabrika radnicima na upravljanje. Obrazlažući pred Narodnom skupštinom FNRJ 1950. godine Osnovni zakon o upravljanju državnim i privrednim preduzećima, drug Tito će sažeto iskazati nešto što će postati revolucionarna novina vremena i najsudbonosniji korak kojim smo brzo zakoračili iz korenja mnogih istorijskih sputanosti. Tada će kratko reći: Fabrike radnicima! To nije nikakva propagandistička parola već čitav program socijalističke izgradnje... I zaista, tri pune decenije ostvaruje se samoupravljanje u našoj zemlji, u stalnom razvoju, kao vlastito delo radničke klase predvođene SKJ i drugom Titom. Najpre unutar kolektiva fabričkih i drugih radnih asocijacija, a zatim u društvenoj sferi, od mesne zajednice, opštine, republike do federacije. Danas je to celovit i zaokružen sistem, fundiran Ustavom od 1974. godine i Zakonom o udruženom radu od

1976. godine, delegatskim povezivanjem od organizacije udruženog rada do Skupštine SFRJ i usmeren dugoročnom i neprekidnom ostvarivanju postavljenog cilja: da radnička klasa do kraja i potpuno ovlada celinom društvene reprodukcije. Razvijajući i produbljujući sistem samoupravnih socijalističkih odnosa od najužih radnih sredina do celine naše samoupravne socijalističke zajednice, vođeni Titom, sticali smo saznanje da revolucija nije samo čin oružane pobjede radničke klase nad klasičnim neprijateljem, već da tek posle toga ostaje dug i mukotrpan put krčenja onog mnogobrojnog korenja egoizma i težnji za nadređenošću oko nas i u nama, koje je nataložila duga istorija klasnih odnosa.

ПОРГАА

Radničko i društveno samoupravljanje unutar naše samoupravne socijalističke zajednice, koje je vodilo sve doslednijem ostvarivanju principa ravnopravnosti i solidarnosti među narodima i narodnostima Jugoslavije, sporazumevanju i dogovaranju među ljudima, radnim kolektivima, opštinama i republikama, svojom revolucionarnom i humanom suštinom, pod Titovom rukom, prokrčilo je sebi put na svetskom planu do pokreta nesvrstanosti, velikog faktora mira u svetu i nosioca ideje nezavisnosti svih zemalja i naroda. Drug Tito je političkim delovanjem, snažnom podrškom radničke klase i svih naroda i narodnosti Jugoslavije, čvrstinom njenog demokratskog i socijalističkog ustrojstva, širinom svojih pogleda i ubedljivošću vlastitog ljudskog i političkog zračenja, visoko uzdigao mesto Jugoslavije u pokretu nesvrstanih i u čitavom svetu. Ostavio nam je ne samo veliko delo u nasleđe, koje smo zajedno sa njim gradili, nego i jasne pravce daljeg puta i u našem unutrašnjem razvoju i na spoljnom planu, koji ćemo jedinstveno slediti.